

بررسی مسکن مهر از دیدگاه توسعه پایدار

مطالعه موردی: اراضی دره ی بهشت شهر جدید پردیس

حسین مدی^۱، منصوره تاجیک*^۲، فرناز فیضی^۳

^۱استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین

پست الکترونیکی: medi@arc.ikiu.ac.ir

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین

پست الکترونیکی: mftajik@gmail.com

تلفن:

^۳دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین

پست الکترونیکی: farnaz_feizi_z@yahoo.com

چکیده:

اهمیت مسکن در جوامع امروزی به ویژه در کشورهای در حال توسعه که با رشد سریع جمعیت مواجه هستند، امری بدیهی است. در برنامه ریزی و طراحی مجتمع های مسکونی و به ویژه در مکانیابی سایت های مربوطه توجه به مساله پایداری و دیدگاه آینده نگرانه بسیار اهمیت دارد. بی تردید ضرورت توجه به این مسئله در ساخت و ساز انبوه مسکن اهمیت بیشتری می یابد. پروژه مسکن مهر در جهت تامین مسکن اقشار کم درآمد و بر اساس سیاست های در نظر گرفته شده در طرح جامع مسکن مبنی بر تولید مسکن استیجاری و جهت افزایش دسترسی گروه های کم درآمد به مسکن ارزان و مناسب شکل گرفته است. استقرار و توسعه این مراکز سکونتگاهی از جمله مهمترین بخش های مطالعاتی پروژه مسکن مهر به شمار می رود. شناسایی دقیق عوامل و عناصر جغرافیایی و شاخص های زیست محیطی در فرایند مکانیابی سکونتگاه های انسانی از اصول پایه است که عدم توجه به آن سبب افزایش هزینه های اقتصادی- اجتماعی و زیست محیطی می گردد. پژوهش حاضر پس از تبیین مفهوم سکونت، مسکن و جایگاه قانونی آن، به مقوله مسکن مهر از دیدگاه توسعه پایدار می پردازد. در فرایند این بررسی، یک نمونه پروژه مسکن مهر مورد مطالعه قرار گرفته است. یافته های پژوهش نشان می دهد

رویکرد کمی که به منافع کوتاه مدت و زودبازده اهمیت می دهد، مدیران و برنامه ریزان شهری را از آینده و نیازهایی که در آینده باید پاسخ داده شود غافل می کند و توسعه را به سمت ناپایداری سوق می دهد.

واژه های کلیدی:

سکونت، مجتمع مسکونی، مسکن مهر، پایداری، توسعه پایدار

مقدمه:

یکی از مسائل پیش روی شهرهای امروز، رشد فزاینده جمعیت و به تبع آن نیاز به برنامه ریزی در جهت تامین مسکن می باشد. پدیده مجتمع های مسکونی به عنوان راه حلی برای مشکل تامین مسکن شهرها و کنترل رشد افقی شهر شکل گرفته است. آنچه لزوم توجه هر چه بیشتر به طراحی مجتمع های مسکونی را باعث می شود این است که امروزه بشر از سویی با بحران انرژی و تخریب محیط زیست مواجه بوده و از سوی دیگر تغییر شیوه زندگی بشر با غلبه روزافزون مادیت زمینه ساز ناهنجاری های روانی آشکار و نهان بسیاری شده است. مساله پایداری محیط های مسکونی از این جهت حائز اهمیت است که مهم ترین نهاد تشکیل دهنده ی اجتماع یعنی خانواده در خانه شکل می گیرد و شیوه ی زندگی یک نسل بدون تردید شیوه ی زندگی نسل های آتی را تعیین می کند. در کشورهای در حال توسعه، هر سال به میزان پنجاه میلیون نفر بر جمعیت شهری اضافه شده که پیرو آن تقاضاهای مسکن و خدمات شهری مطرح می شود. بسیاری از توسعه های شهری بصورت خود بخودی و بی برنامه اتفاق می افتد (عزیزی، ۱۳۸۰: ۱۶). لزوم عرضه مسکن در سطح وسیع که به نوعی توسعه محسوب می شود و طرح فزاینده مباحث مربوط به پایداری و توسعه پایدار در سال های اخیر ضرورت توجه به این امر را در تمام مراحل از برنامه ریزی مسکن تا ساخت و ساز واحدهای مسکونی و حتی مرحله ی بهره برداری اجتناب ناپذیر می نماید.

در این پژوهش، بررسی میزان توجه به مساله پایداری و توسعه پایدار در نمونه موردی مسکن مهر شهر جدید پردیس مد نظر بوده است. در اینجا، هدف بررسی درستی یا نادرستی دخالت دولت در سطح گسترده در تامین مسکن برای اقبال کم درآمد جامعه نیست، بلکه با فرض ضرورت این دخالت، سعی بر آن است که طرح مسکن مهر از دیدگاه پایداری مورد بررسی قرار گیرد.

مفهوم سکونت:

خانه و معماری آن به عنوان فراگیرترین و در عین حال اختصاصی ترین فضا در زندگی انسان، همیشه چه در ایده و چه در عرصه ی خلق و ساخت برای همگان قابل توجه بوده است. مسکن به عنوان محل سکونت و آسایش یکی از نیازهای اولیه ی بشری بوده است. مسکن باید محلی برای آسایش ساکنان در ابعاد عینی و ذهنی و در واقع جایی باشد که جان و تن در آن بیاساید. در